

DOĞU AKDENİZ'DE ENERJİ SAVAŞLARI

Bölgedeki Enerji Dengeleri...

Doğu Akdeniz'de Enerji Savaşları

Kıbrıs açıklarında keşfedilen doğal gaz rezervleri, adada yıllardır süregelen çatışmaya barışçıl bir çözüm getirmesi umut edilirken, tam tersi gerilimi tırmandırmıştır. Bazı araştırma yapılan sahalarda doğal gaza ulaşılması; deniz sınırlarının belirlenmesi ve gaz ihracat gelirlerinin iki toplum arasında nasıl bölüşüleceği konusunda da yeni tartışmalara yol açtı. Halihazırda var olan sorunların üzerine yeni bir sorunda enerji üzerinden çıkmış oldu.

2011 yılından itibaren Doğu Akdeniz'de devam eden doğalgaz sorunu, Cumhurbaşkanı Anastasiades'in BM'in gözetiminde sürdürülen barış görüşmelerini 7 Ekim 2014 tarihinde tek tarafı olarak askıya almasıyla başladı. Rumlar buna sebep olarak ise Münhasır Ekonomik Bölge olarak ilan ettiği sularda Türkiye'nin petrol ve doğalgaz aramasını gösterdi. Türkiye ve KKTC ise daha önceden Rumların ilan ettiği Münhasır Ekonomik

Bölge planına şiddetle karşı çıkmıştı. Gelineen noktada Rum tarafı konuyu Avrupa Konseyi'ne taşıdı. Konsey aldığı kararda Türkiye'yi "*Kıbrıs'ın denizler üzerindeki egemenliğine ve Kıbrıs'ın Münhasır Ekonomik Bölge'sine saygı göstermeye*" davet etti. Rumlar aynı zamanda Türkiye'nin Avrupa Birliği sürecinde adaylığını engellemek için bir dizi tedbirler aldığını duyursada Türkiye dik durmuş ve aramalarına devam etmiştir.

30 Ekim 2014 MGK kararlarında Türkiye KKTC'yi ve onun egemenlik haklarını korumak için her tedbiri alacağını yineledi. 9 Kasım'da Deniz Kuvvetleri Komutanı Bülent Bostanoğlu, Türkiye'nin Kıbrıslı ve İsraili unsurların hareketlerini izlemeye devam ettiğini ve angajman kuralları çerçevesinde hareket edileceğini duyurdu.

Rumların gerek Türkiye'ye baskı yapmak, gerekse müzakerelerde üstünlük kazanmak için 2011 yılından beridir tehdit unsuru olarak kullanmaya çalıştıkları doğalgaz kozu sanıldığı aksine yeterli bir koz olmadığı gerçektir. Çünkü Rum kesimi bu gazı çıkarabilmesi için gerekli ekonomik duruma sahip değil. İç piyasadaki doğalgaz tüketimi maliyetleri karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Rumlar bu gazdan kar edebilmesi ve kendi tüketimini daha ucuza mal etmek için mutlak suretle bu gazı yakın ülkelere de satmak durumundadır. Dünya piyahasındaki doğalgaz fiyatlarını göz önüne aldığımızda, bu Rumlar için bir koz dan çok bir handikap oluşturmaktadır.

Konuya İsrail açısından bakacak olursak, İsrail 2005'ten bu yana Mısır'dan makül bir fiyattan doğal gaz alıyordu. Mursi'yle değişen Mısır politikası İsrail'i bir çok noktadan olumsuz etkiledi ve İsrail'e akan doğal gaz hattını keserek Mübarek döneminde imzalanan anlaşmayı tek tarafı olarak fes etti. Bu durum İsrail'i doğalgaz aramalarına itmiştir. 1999'da İsrail'in Aşdod limanı açıklarında küçük doğal gaz rezervleri keşfedilmesinin ardından hız kazanan arama çalışmaları sunucunda 2009 yılında Hayfa açıklarında Tamar (260 Milyar m3), 2010 yılında Leviatham sahasında (450 milyar m3), Kıbrıs kıta sahanlığı içerisindeki Afrodit bölgesinde (200 milyar m3) doğal gaz yatakları keşfedildi. *Bugüne kadar Doğu Akdeniz bölgesinde 3.5 Trilyon Metre Küp doğal gaz keşfi yapıldı.*

Doğu Akdeniz'de tahmini rezervler

İsrail bulduğu bu doğalgazı en büyük pazar olan Avrupa'ya satmayı planlamaktadır. Bu bakımdan bölgedeki ülkelerle stratejik ilişkiler geliştirme yolunu aramaktadır. Bölge ülkeleri Türkiye, KKTC, Kıbrıs Rum Yönetimi ve Lübnan ile problemleri çözme yoluna gitmektedir. Bu bakımdan kurulması planlanan boru hattı için en uygun güzergah Türkiye üzerinden geçmektedir. İsrail Bu sebeple işe, Türkiye ile arasındaki sorunları çözmekle başlamıştır.

Önerilen boru hattı projesi

Rumlar, Türkiye ve İsrail arasında kurulması planlanan doğalgaz hattını bir baskı unsuru olarak da kullanmak istemektedir. Böyle bir hattın kendi Münhasır Ekonomik Bölgesi'nden geçeceğini ve dolayısıyla da buna izin vermeyeceklerini de açıklamışlardır. İsrail Enerji Bakanı Yuval Steinitz bu açıklamaların tamamen mesnetsiz ve kafadan atma bir iddia olduğu belirtmiştir. Uluslararası Deniz Hukukuna göre Münhasır Ekonomik Bölgeler devletlerin deniz sınırlarını oluşturamaz. Haliyle İsrail ile Türkiye arasında döşenmesi planlanan boru hattının, Kıbrıs Rum Yönetiminin tek taraflı ilân ettiği Münhasır Ekonomik Bölgesi'nden geçiyor olması da Kıbrıs Rum Yönetiminin iznine tabi değil.

İsrail Enerji Bakanı Yuval Steinitz – Türkiye Enerji Bakanı Berat Albayrak (Dünya Enerji Kongresi 2016)

İsrail Enerji Bakanı Yuval Steinitz “Türk ve İsrail hükümetleri arasında gaz konusunda bu yaz bir mutabakat zaptı imzalamayı ümit ettiklerini ve İsrail ile Türkiye arasındaki doğalgaz boru hattı inşasının da bir olasılıkla üç yıl içerisinde tamamlanacağını” belirterek İsrail doğalgazının güzergahı hakkında son noktayı da koymuş oldu.

Doğu Akdeniz’de devam eden bu enerji savaşlarında Türkiye her konuda olduğu gibi kilit ülke. Türkiye şu anki durumunda Rusya’dan, Azerbaycan’dan ve İran’dan gelen gaza sahip. Bu bakımdan İsrail kendi doğalgazını pazarlayabilmek için hattı Türkiye’den geçirmenin peşinde. Ve bunun için Mavi Marmara konusunda Türkiye’nin taleplerini kabul ettiği de sıkça gündeme geldi. Kıbrıs Rum Yönetimi ise çıkaracağı gazın tamamen kendi kontrolünde olmasını istiyor. Fakat Kıbrıs’tan Yunanistan’a dönecek bir hattın, Türkiye’ye dönecek hattat 3 kat fazla maliyet gerektiriyor olması Rum Yönetiminin elini kolunu bağlamaktadır. Türkiye ise bu hat üzerinden ülkedeki Rus Doğalgazı’nın tekeli kırılmak istemektedir. Dünya doğalgaz fiyatları göz önüne alındığında iki ülkede kar etmek için Türkiye’nin kapısını çalmak zorunda kaldığı gibi bir durum ortaya çıkıyor. Rumların Türkiye’ye olan karşıt durumunun sebebi, Kıbrıs Doğalgazı’nın kontrolünün tamamen kendilerinde olmasını istemeleri. Türkiye ise KKTC’nin içinde olmadığı hiçbir projeyi kabul etmemektedir

[status draft]

[nogallery]

[geotag on]

[publicize off|twitter|facebook]

[category güvenlik]

[tags SU & ENERJİ & DOĞALGAZ DOSYASI, Doğu Akdeniz, Enerji, Savaş]